

Asia: VM003:00/2017 VM/155/03.01.00/2018

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi digitaalisten palvelujen tarjoamisesta sekä sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain 5 §, 6 § ja 7 §:n 1 momentin kumoamisesta

1. Yleiset kommentit lakiehdotuksesta

Lakiehdotuksen pyrkimyksenä on edistää julkisen sektorin digitaalisten palvelujen laadukasta ja tietoturvallista tarjoamista sekä parantaa palveluiden saavutettavuutta. Pyrkimys on MTK:n mielestä kannatettava. Tavoitteiden toteutuessa digitaaliset palvelut parantavat myös maaseudulla asuvien henkilöiden ja maaseudulla toimivien yritysten asiointimahdollisuuksia.

2. Kommentit lakiehdotuksen pykäliin ja yksityiskohtaisiin perusteluihin

1 luku: Yleiset säännökset

Lausuttavana olevan hallituksen esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa on todettu, että lain tarkoituksena (1§) on edistää jokaisen mahdollisuuksia käyttää yhdenvertaisesti digitaalisia palveluja ja myös parantaa niiden saatavuutta, tietoturvallisuutta, laatua ja sisällön saavutettavuutta. MTK haluaa korostetusti tuoda esille, että palveluiden saavutettavuuden parantaminen ja kansalaisten yhdenvertaisuusperiaatteen toteutuminen edellyttävät laajakaistan saatavuuden ja toimintavarmuuden merkittävää parantamista erityisesti maaseudulla.

Maaseudun laajakaistaverkon saatavuuden parantamisen tarve käy hyvin ilmi Viestintäviraston vuonna 2017 tekemästä selvityksestä, jonka mukaan liittymäsaatavuuden osalta vähintään 10 Mbit/s laajakaista on kiinteään verkon välityksellä tarjolla vain noin 85 prosenttiin Suomen kotitalouksista. Matkaviestinverkkojen 10 Mbit/s tiedonsiirtonopeuksien tarjonta ei ole viime vuosina havaittavasti kasvanut, väestöpeiton ollen edelleen noin 98 %. 100 %:n väestöpeiton saavuttamista ei jatkossakaan voida pitää todennäköisenä markkinaehtoisesti toteutettavilla ratkaisuilla. MTK haluaa muistuttaa, että Suomen perustuslain mukaan kansalaiset ovat yhdenvertaisia lain edessä. Tavoite rakentaa julkiset palvelut ensisijaisesti digitaalisiksi korostaa entisestään yhteiskunnan vastuuta toimintavarmuuden laajakaistan saatavuuden parantamisesta. Erot kansalaisten välillä julkisten palvelujen saatavuudessa eivät saa olla merkittäviä myöskään palvelujen digitalisoinnin jälkeen.

2§ Määritelmät. Lakiehdotuksen perusteluissa on todettu, että lakia sovellettaisiin julkisoikeudellisiin yhdistyksiin, kuten metsänhoitoyhdistyksiin. MTK edellyttää, että metsänhoitoyhdistykset jätetään lain soveltamisalan ulkopuolelle. Metsänhoitoyhdistyksillä ei ole julkisia hallintotehtäviä, eivätkä ne saa toimintaansa varten julkista rahoitusta. Metsänhoitoyhdistyslain vuosina 2014 ja 2015 voimaan tulleilla muutoksilla metsänhoitoyhdistyksiltä poistettiin oikeus saada verottajan keräämiä metsänhoitomaksuja. Metsänhoitoyhdistykset rahoittavat toimintansa metsänomistajilta jäsenmaksuilla ja liiketoimintansa tuotoilla. Erityislainsäädännöstä huolimatta metsänhoitoyhdistykset eivät ole julkisoikeudellisia vaan yksityisoikeudellisia yhdistyksiä.

MTK:n jäsenenä on 66 metsänhoitoyhdistystä. MTK toimii metsänomistajien ja metsänhoitoyhdistysten keskusjärjestönä.

2 luku: Viranomaisten digitaalisten palvelujen järjestäminen yleisölle

Hallituksen esityksessä todetaan, että ehdotettava laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta on nähtävissä hallintolakia täydentävänä säädöksenä, jossa määritellään digitaalisille palveluille asetettavat vaatimukset ja pyritään turvaamaan kaikille yhtäläinen mahdollisuus asiansa hoitamiseen palvelun laadusta riippumatta sekä vastaamaan mahdollisimman hyvin yhteiskunnallisten erityisryhmien tarpeisiin palvelujen saamisessa. MTK näkee tarpeellisena korostaa digitaalisten julkisten palvelujen tarjoamista kaikille kansalaisille yhtäläisin mahdollisuuksin asuinpaikasta riippumatta. Monet julkiset palvelut ovat viimeisen kymmenen vuoden aikana fyysisesti etäänntyneet maaseudun asukkaista. Palvelujen digitalisointi antaa mahdollisuuden korjata tietoyhteiskuntakehityksen epäkohta ja järjestää julkiset palvelut tasaveroisesti kaikille kansalaisille. MTK:n käsityksen mukaan mainittua mahdollisuutta korjata alueellista epätasa-arvoa ei ole lausuttavana olevassa hallituksen esityksessä riittävästi huomioitu ja tuotu esiin.

MTK ehdottaa lakiin (5§) otettavaksi nimenomaiset säännökset viranomaisen velvollisuudesta järjestää vastaava julkinen palvelu vaihtoehtoisella tavalla kansalaisen kannalta yhtä tehokkaasti ja hyvin myös silloin, kun kansalaisen käytettävissä olevat tietoliikenneyhteydet ovat puutteelliset tai hinnaltaan kohtuuttoman kalliita. Säännös täydentäisi ja selkeyttäisi lakiperusteluissa mainittua viranomaisten velvoitetta huolehtia tarkoituksenmukaisella tavalla muiden, vaihtoehtoisten kanavien ja asiointitapojen saatavilla olosta.

3 luku: Digitaalisten palvelujen saavutettavuus

-

4 luku: Saavutettavuusvaatimusten valvonta ja oikeussuoja

-

5 luku: Erinäiset säännökset

-

3. Kommentit vaikutusten arviointiin

Esityksen taloudellisten vaikutusten arvioinnista puuttuu näkemys kustannuksista, jotka aiheutuisivat yhdenvertaisuusperiaatteen toteuttamisesta varten tarpeellisen laajakaistasaatavuuden parantamisesta.

Hallituksen esityksessä ei ole erikseen arvioitu ehdotetun lain vaikutuksia pienyritysten toimintaan. MTK:n käsityksen mukaan ehdotetulla lailla ei tulisi lisätä pienten yritysten velvoitteita digitaalisten palvelujen tarjontaan siten, että taloudelliset vaikutukset olisivat ko. yritysten kannalta merkittäviä.

Kansalaisten yhdenvertaisuuden kannalta riittävänä voitaneen pitää sitä, että ehdottomasti velvoittavat normit kohdistetaan lähinnä julkishallinnon toimijoille ja suuremmille yrityksille (esim. pankit ja vakuutuslaitokset).

4. Muut kommentit

-

Lasseikki Markus
Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK r.y.